

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 38/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen om stats- budgeten för 2015

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2014 regeringens proposition om statsbudgeten för 2015 (RP 131/2014 rd) till finansutskottet för beredning.

På grundval av 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning har jord- och skogsbruksutskottet beslutat lämna utlåtande om budgetpropositionen till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Jyri Inha och budgetråd Kirsti Vallinheimo, finansministeriet
- lantbruksråd Esa Hiiva, forstråd Marja Kokkonen, ekonomidirektör Hannele Laihonen och konsultativ tjänsteman Heikki Piipari- nen, jord- och skogsbruksministeriet
- jordbruksdirektör Minna-Mari Kaila och forstchef Juha Hakkarainen, Maa- ja metsä- loustuottajain Keskusliitto MTK ry
- verksamhetsledare Johan Åberg, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC

- skogsbruksdirektör (interim.) Heikki Savolai- nen, Forststyrelsen
- forskare Petri Liesivaara, Lantbruksekono- miska forskningsanstalten
- regiondirektör Jari Varjo, Skogsforsknings- institutet
- förvaltningsdirektör Jorma Tolonen, Fin- lands skogscentral
- enhetschef Jouko Lehtoviita, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- tf. överdirektör Juhani Jokinen, Konkurrens- och konsumentverket
- direktör för skogsärenden Jouni Väkevä, Skogsindustrin rf
- vice verkställande direktör Simo Jaakkola, Maskinföretagarnas förbund rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- Handelsträdgårdsförbundet
- ProAgria Keskusten Liitto ry
- Suomen 4H-liitto ry
- Renbeteslagsföreningen
- Finlands Vattenverksförening rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Utskottet påpekar att den bärande tanken i stats- rådets principbeslut 8.5.2014 om att påskynda de nya spetselmenten för tillväxten, cleantech och

bioekonomi, är att Finland ska skapa konkurrensmässiga och hållbara bioekonomiska lösningar på globala problem och generera ny affärsverksamhet för såväl den inhemska som den utländska marknaden och på så sätt skapa välfärd i hela landet. Målet för den bioekonomiska strategin är att höja avkastningen av vår bioekonomi till 100 miljarder euro fram till 2025 och skapa 100 000 nya arbetstillfällen. Kompetens, utbildning och forskning är de viktigaste faktorerna när det gäller att skapa förutsättningar för bioekonomi. Dessutom måste landsbygdens livskraft och infrastruktur säkras. Bioekonomi är ingen ny sektor, utan den förenar många näringsgrenar inom primärproduktionen och förädlingssektorn och marknader för slutprodukterna från dem.

Bioekonomi har en central anknytning till utskottets ansvarsområde. Dess strategiska mål är livskraftiga och produktiva åkrar, skogar, vattendrag och husdjurs-, fisk- och viltbestånd. Utskottet finner det nödvändigt att möjligheterna med bioekonomi utnyttjas för att öka landets välstånd.

Jordbrukspolitiken

Utskottet konstaterar att jordbrukspolitiken bör stödja en lönsam verksamhet på aktiva gårdar, jordbrukarnas inkomstutveckling och livsmedelsproduktion med inhemska råvaror. Det är viktigt att familj jordbruket utvecklas mot bättre produktivitet och konkurrenskraft. Det centrala är att sporra unga odlare att ägna sig åt jordbruk eftersom det har blivit ont om generationsskiften under de senare åren, åtminstone sådana som får stöd. Därför har vi ett skriande behov av nya strukturer och nya företagare. Minskningen av antalet jordbruksföretag får under de närmaste åren inte accelerera så att också livsmedelsproduktionen minskar, då målet är att den ska förbli på nuvarande nivå.

I fråga om den strukturella utvecklingen framhåller utskottet att gårdar i storleksklassen familj jordbruk också framöver bör få sin försörjning från gården. Dessutom måste man särskilt ta hänsyn till faktorer som säkerställer jordbrukarnas arbetshälsa, såsom att ordna med av-

bytare. Vi bör skapa förutsättningar för att utnyttja alla inkomstkällor i produktionen, bl.a. biogas. Finland bör ha en jordbrukspolitisk strategi som går ut på att öka andelen ekologiskt producerad och närproducerad mat.

Utskottet observerar att 2015 kommer alla viktiga EU-system och nationella system för jordbruksstöd att ses över. Då introduceras det system med direktstöd som avtalades i samband med EU:s reform av jordbrukspolitiken 2013 samt programmet för utveckling av landsbygden på det finländska fastlandet för finansieringsperioden 2014—2020.

Stödformerna för EU:s gemensamma jordbrukspolitik utgör grunden för jordbrukspolitiken i Finland. De utgörs av direktstöd som helt finansieras av unionen samt kompensationsbidrag och miljöstöden för jordbruket som delvis finansieras av unionen. Åren 2010—2014 utbetalades i genomsnitt 1 327 miljoner euro per år i stöd enligt den gemensamma jordbrukspolitiken. År 2015 betalas enligt budgeten totalt 1 481 miljoner euro i stöd. Det är således nästan 154 miljoner euro, dvs. 11 procent mer än medeltalet för 2010—2014. Samtidigt minskar det nationella stödet betydligt 2015. Åren 2010—2014 har i genomsnitt 538 miljoner euro betalats i nationellt jordbruksstöd i Finland. År 2015 budgeteras endast 323 miljoner euro i stöd.

Förändringen beror i hög grad på att kompensationsbidragets nationella tilläggsdel, ca 119 miljoner euro, blir en del av EU:s "normala" system för kompensationsbidrag 2015. Från och med 2015 kommer dessutom en betydande del av jordbruksstöden för södra Finland att ingå i de direktstöd som helt betalas av EU. Därmed stöds mjölk- och nötköttsproduktionen, får- och gethushållningen samt odlingen av stärkelsepotatis och frilandsgrönsaker i fortsättningen huvudsakligen med ett system baserat på EU-stöd. Södra Finlands nationella inkomststöd sjunker analogt i sammanhanget från ca 62,9 miljoner euro till ca 29,2 miljoner euro. Inkomststöd av nuvarande typ betalas fortfarande till svin- och fjärderfåhushållningen och till trädgårdsodlingen. I och med reformen fick Finland rätt att betala 20 procent i produktionsrelaterade stöd i stället för 10

procent som förr. Det ger möjligheter att betala nationella produktionsrelaterade stöd genom EU:s stödsystem.

I en utredning till utskottet konstateras att i sin helhet sjunker jordbruksstödet nästa år med ca 22 miljoner euro, dvs. ca 1 procent jämfört med 2014 och 42 miljoner euro eller 2 procent jämfört med 2013. Det är en fortsättning på tidigare små sänkningar i totalbeloppet på jordbruksstöden. Det nationella stödet sjönk med 12 miljoner euro och EU-stöden med ca 15 miljoner euro också år 2013 jämfört med 2012.

Utskottet förutsätter att utbetalningen av jordbruksstöden 2015—2016 sköts i tid utan senareläggningar.

Utskottet noterar att som en följd av reformen av EU:s jordbrukspolitik minskar det reella beloppet på stöden till jordbruken från 2015. Dessutom ändrades en del av EU:s inkomststöd i samband med reformen till ett s.k. miljöanpassningsstöd som inte är ett genuint inkomststöd eftersom det förutsätter bl.a. trädesläggning i en del av landet. Gårdarna måste få en större andel än förr av sina inkomster på marknaden och gårdarna måste fungera mer effektivt för att trygga den nuvarande lönsamheten och produktionen framöver. Allmänt taget är stora gårdar lönsammare än små. Särskilt kreaturgårdarnas vilja att investera är av betydelse för att upprätthålla nivån på produktionen.

De osäkra priserna understryker betydelsen av investeringsstöd vid stora investeringsbeslut. Därför spelar strukturstöden (Makera) en viktig roll för en balanserad investerings- och strukturutveckling. Om investeringsutvecklingen är svag under en så kort period som 1—2 år på grund av brist på stödfinansiering, minskar t.ex. mjölkproduktionen sannolikt med flera procent. Där går nämligen den strukturella utvecklingen snabbt. Det samma gäller svinuppfödning. Den strukturella utvecklingen inom jordbruket höjer framför allt arbetsproduktiviteten, men lönsamheten och jordbruksinkomsten förbättras med fördröjning för en gård som gjort investeringar. Det är angeläget att fortsättningen på strukturstöden avgörs innan bristen på anslag sätter stopp för användningen.

Nivån på och villkoren för inkomststöden och investeringsstöden är av central betydelse för hur lönsamma jordbruksinvesteringarna är. Utan investeringsstöd hade merparten av investeringsprojekten för animalieproduktionen blivit ogenomförda. Men inte ens med höga investeringsstöd kan vi upprätthålla produktion och investeringar om marknadsutsikterna är ogynnsamma länge. Prisfluktuationen inverkar direkt också på investeringsrisken. Marknadspriserna inverkar starkare än förr på odlarnas inkomster och företagets lönsamhet. De senaste åren har de ekonomiska konjunkturerna och den växlande väderleken påverkat marknaden för och priserna på jordbruksprodukter och råvaror. Det har märkts i synnerhet i priserna på produktionsinsatser. Särskilt priserna på energi, gödsel och foder har stigit kraftigt.

Utskottet noterar att mjölkgårdarnas omvärld förändras efter 2014 då EU:s mjölkkvoter slopas. Det väntas ledda till större variation i priset på mjölk vilket återspeglar sig på mjölkproduktionens lönsamhet och investeringsbenägenheten på lång sikt. Ett stort hot mot mjölkproduktionens lönsamhet utgörs dessutom av Rysslands importförbud som verkar bli långvarigt. Det drabbar särskilt mjölkgårdar som har gjort investeringar under de senaste åren. I årets andra tilläggsbudget (RP 113/2014 rd) ingår ett anslag på 20 miljoner euro av engångsnatur för riktat stöd som ska lindra verkningarna av de ekonomiska sanktionerna. Utskottet anser absolut att EU och Finland måste bereda sig på att marknadsstörningar relaterade till ekonomiska sanktioner fortgår nästa år. Rysslands separata importförbud medför att också svinköttsproduktionen är i stora svårigheter. Vi måste agera aktivt för att finna nya marknader för exportprodukter.

Med avseende på branschens lönsamhet och attraktionskraft samt odlarnas arbetshälsa anser utskottet det vara nödvändigt att lindra jordbrukens administrativa börda. Inom EU:s jordbrukspolitik har detta politikmål inte genomförts trots de mål som uppställdes före reformen. I de myndighetsföreskrifter som utfärdas om jordbruk måste också konsekvenserna för investeringskostnaderna och den generella kost-

nadsnivån inom jordbruket beaktas. Byråkratin måste skalas av och tillståndsförfarandet måste lindras, inte minst av sparrelaterade orsaker.

Ägoreglering på gårdar är ett betydelsefullt sätt att effektivisera arbetet och sänka produktionskostnaderna. Därför behövs det adekvata anslag för ägoreglering.

Skogsbruk

Utskottet konstaterar att målet för det nationella skogsprogrammet 2015 och den framtida skogsstrategin 2025 är att öka användningen av inhemskt virke. För att de nuvarande skogsresurserna ska kunna utnyttjas bättre måste vi främja virkesmarknaden genom skogspolitiska metoder. Träförädlingsanläggningarna måste få råvara i alla konjunkturlägen för att trygga förädlingsfördelarna för den inhemska råvaran och exportinkomsterna för nationalekonomin. Uppgifter om skogstillgångar och andra datalager som sammanställts med offentliga medel bör utnyttjas mer effektivt än för närvarande. Skogscentralen intar en central roll när det gäller att effektivisera utnyttjandet av uppgifterna om skogstillgångar. Det är angeläget att t.ex. trygga resurser för att bygga upp nya e-tjänster. Dessutom måste skogsägarstrukturen vara på en nivå som möjliggör ett professionellt och aktivt skogsbruk.

Utskottet anser att skogslagstiftningens mål för skogsvård absolut måste genomföras. Virkesproduktion är en exceptionellt långsiktig verksamhet där nyttan av investeringar i skogsvård och markberedning realiserar först årtionden senare. För att stödet till vård av ungskog ska ha effekt måste det huvudsakligen riktas till vård av plantbestånden. Utifrån resultaten av skogsinventeringar finns det stora behov att öka alla typer av arbeten inom skogsvård och markberedning. Regionala specialförhållanden bör beaktas i de olika stödformerna för skogsbruket. Förtroendet för tillgången på konkurrenskraftigt inhemskt virke är en avgörande faktor när man ser till verksamhetsvillkoren och expanderingsmöjligheterna för skogsindustrin och annan virkesanvändning i vårt land i framtiden. Ett fungerande vägnät är en grundläggande förutsättning

för virkesproduktionen och virkesförsörjningen. Vi måste ta hand om infrastrukturen på landsbygden.

Anslagen för skogsbruk i budgetpropositionen nedskärs med ca 16 miljoner euro jämfört med 2014 års budget (183 miljoner euro). För att trygga en hållbar virkesproduktion föreslås 51,23 miljoner euro för 2015. Utskottet finner det positivt att anslaget enligt en aktuell bedömning kan användas nästan i sin helhet för nya projekt på grund av att inga utbetalningar i år beräknas bli senarelagda till nästa år. För 2015 föreslås 7 miljoner euro till stödet för klenvirke; då beaktas de medel på ca 10 miljoner euro som överförs från 2014. Utskottet finner det nödvändigt att användningen av skogsflis och torv främjas genom beslut som säkerställer deras konkurrenskraft i förhållande till stenkol.

Utskottet noterar att enligt den föreslagna lagstiftningen om finansiering av hållbart skogsbruk (RP 138/2014 rd) kan finansieringsbeslut enligt den nuvarande lagen fattas till den 30 juni 2015. Utbetalningar kan göras till slutet av 2019. Enligt lagförslaget tas ansökningar enligt det gamla systemet emot hos Finlands skogscentral fram till den 20 mars 2015 för att både beslut om efterfinansierade projekt och finansieringsbeslut om planmässiga projekt ska kunna fattas före den 1 juli 2015 då den nya lagen avses träda i kraft. Enligt den nya lagen ska ansökningar lämnas om alla arbetslag innan arbetet inleds efter att lagen trätt i kraft. Det kan påverka beloppet på nästa års beviljningsfullmakt. Utskottet anser att en fortlöpande tillgång till stöd absolut måste tryggas utan avbrott och onödig byråkrati.

I handlingsprogrammet för mångfald i skogarna i södra Finland (Metso) inriktas de åtgärder som finansieras av jord- och skogsbruksministeriet till ekonomiskogar. Nästan 90 procent av Finlands skogar är ekonomiskogar. Hanteringen av dem intar därför en central position när det gäller att trygga mångfalden.

Forststyrelsen

Utskottet anser att resultatmålen för Forststyrelsens affärsverksamhet riskerar en rationell vård

och användning av de tillgångar som Forststyrelsen besitter. I målen ingår det mål som fastställdes i regeringens plan för de offentliga finanserna om att nå ett resultat på 25 miljoner euro genom att sälja fastigheter. Att sälja skogslotter på över 1 000 hektar kan inte på längre sikt anses vara lönsamt. Därför måste det utredas om Forststyrelsens grundkapital kan sänkas genom kapitalåterbäring varvid försäljningsmålet kunde sänkas.

Vägar

Ett välfungerande vägnät är av central betydelse såväl för bioekonomin som för all verksamhet på landsbygden, framhåller utskottet. Det är också en grundförutsättning för virkesproduktionen och virkesförsörjningen, vilket har konstaterats ovan. Det försämrade vägnätet, såsom brister i underhållet för vägar och broar, medför extra kostnader och försämrar på så sätt lönsamheten för bl.a. skogsbrukslägenheter. De enskilda vägnarnas skick spelar en stor roll både för dem som bor vid dem och för landsbygdsnäringsarna. Det måste satsas tillräckligt på att rusta upp vägarna. Dessutom har det sekundära vägnätet försämrats och behöver rustas upp. Skicket på vägnätet på lägre nivå ska ses över på ett sätt som tryggar verksamhetsförutsättningarna för landsbygdsnäringsarna och skogsbruket, står det i regeringsprogrammet.

Finansiering av forskning och landsbygdsrådgivning

Det blir en ändring i forskningen inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde när Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT), jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral, Skogsforskningsinstitutet (Metla) och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (VFFI) slås samman i Naturresursinstitutet. Finansieringen av forskningen inom sektorn skärs ner med 11 procent 2015. Naturresursinstitutets omkostnader 2015 är ca 89 miljoner euro, medan de sammanlagda omkostnaderna för de fyra organisationer som ingår i fusionen var ca 100 miljoner euro 2014. Naturresursinstitutets budgetfinansiering skärs

på grundval av regeringens beslut gradvis ner åren 2015—2017. Beloppet på den offentliga forskningsfinansieringen minskar inte på grund av reformen, men finansieringen överförs från momentet för omkostnader till nya finansieringsinstrument. Utskottet understryker att det måste finnas resurser att bedriva forskning inom sektorn.

Det är enligt utskottets åsikt viktigt att de ekonomiska regionerna med landsortskaraktär har tillgång till sådan heltäckande rådgivning som landsbygdsföretagen behöver och erbjuder en stabil kunskapsbas för landsbygdsutveckling. Tillgången till rådgivningstjänster bör säkras och utvecklas långsiktigt, både genom nationella och genom EU-medfinansierade insatser. Stödsystemen förnyas 2015 vilket framhäver rådgivningstjänsternas betydelse.

Vattenhushållning

I statsbudgeten föreslås endast 2,6 miljoner euro i stödfinansiering för större vattentjänstprojekt (moment 30.40.31 stöd till vattenförsörjningen och skyddet mot översvämningar). Dessutom reserveras 4,4 miljoner euro för oavslutade miljövårdsprojekt (moment 35.10.61 främjande av vatten- och miljövård).

Utskottet vill peka på den låga anslagsnivån och behovet att starta nya vatten- och avloppsprojekt med statlig finansiering.

4H-verksamhet

Utskottet vill framhäva 4H-verksamhetens viktiga roll i fråga om att främja landsbygdens livskraft och attraktivitet genom att organisationen ordnar varierad fritidssysselsättning och serviceverksamhet, sysselsätter unga och ger dem möjlighet att pröva på företagsamhet i sin hemtrakt.

Under moment 30.10.55 (Statsbidrag för 4H-verksamhet) föreslås ett minskat anslag jämfört med nivån för i år. Utskottet anser emellertid att det behövs ett adekvat anslag för 4H-verksamhet.

Viltskador

Enligt 9 § 2 mom. i viltskadelagen (105/2009) kan viltskador (orsakade av bl.a. stora rovdjur)

ersättas bara inom ramen för statsbudgeten. För att ersättningar ska kunna betalas ut utan avbrott ska ett så stort anslag reserveras för ändamålet att det täcker in skadorna, som hela tiden ökar. Rovdjursstammarna måste regleras på ett sätt som fungerar och ger resultat för att mängden skador förorsakade av stora rovdjur ska fås ner. Det är också viktigt att snabbt betala ut ersättningar till dem som drabbas av skador.

Sammanfattning

— Möjligheterna med bioekonomi bör utnyttjas för att öka landets välbefinnande

— Familjejordbruken bör utvecklas med sikte på att höja produktiviteten och förbättra konkurrenskraften samt locka unga jordbrukare med i branschen

— Utbetalningen av 2015 års jordbruksstöd bör nästa år göras i tid utan förseningar för att gårdarna ska kunna besparas bl.a. problem relaterade till likviditet och beskattning

— Fortsättningen på strukturstöden för jordbruken bör avgöras innan bristen på anslag sätter stopp för användningen

— Jordbruket bör ha beredskap för att marknadsstörningarna till följd av Rysslands exportförbud fortgår nästa år. Branschen bör aktivt gå in för att finna nya marknader för exportprodukter

— Jordbrukens administrativa börda bör omedelbart lindras

— I samband med att den nya lagstiftningen om finansiering av hållbart skogsbruk sätts i

kraft bör en fortsatt tillgång till stödet tryggas utan avbrott eller onödig byråkrati

— Det är nödvändigt att användningen av skogsflis och torv i energiproduktionen främjas genom beslut som säkerställer deras konkurrenskraft i förhållande till stenkol

— Eftersom resultatmålen för Forststyrelsens affärsverksamhet äventyrar en rationell vård och användning av de tillgångar som Forststyrelsen besitter, måste det utredas om en budgeteffekt på 25 miljoner euro kan nås på ett alternativt sätt

— Det måste satsas tillräckligt på att rusta upp vägarna, och standarden på det sekundära vägnätet måste höjas

— Resurserna för forskning inom utskottets verksamhetsområde och rådgivningstjänster som motsvarar landsbygdsföretagens behov måste säkras

— Uppmärksamhet bör ägnas den låga anslagsnivån för vattenhushållning och behovet att starta nya vatten- och avloppsprojekt med statlig finansiering

— 4H-verksamheten måste anvisas adekvata anslag

— Ett anslag bör reserveras för oavbruten utbetalning av ersättning för viltskador. Anslaget ska räcka för att täcka de ständigt ökande skadorna.

Ställningstagande

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 17 oktober 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml
Markku Eestilä /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf
Jukka Kopra /saml

Timo V. Korhonen /cent
Pirkko Mattila /saf
Jari Myllykoski /vänst
Mats Nylund /sv
Janne Sankelo /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Katainens och sedermera Stubbs regering har saknat konsekvens under hela den innevarande regeringsperioden. Det tar sig horribla uttryck i regeringens beslut, eller snarare ogjorda eller återtagna beslut. Denna vana lyckades regeringen ännu inte lösgöra sig från i de nyligen avslutade budgetförhandlingarna.

Jordbrukets lönsamhet har sjunkit under hela den tid landet varit medlem i EU, och denna budget ger ingen lindring. Katainens och Stubbs regeringar bedriver en kall centraliseringspolitik som bland annat leder till attlandsbygden avfolkas. Det ställer i sin tur huvudstadsregionen jämte kranskommuner inför ökade utmaningar. Att tillståndsförvaltningspolitiken stagnerar till långa köer bidrar också till utmaningarna. Det är ett problem uttryckligen på landsbygden där odlarna inte kan göra långsiktiga planer för sin verksamhet och sina investeringar för att tillståndspolitiken inte fungerar. Vår utskottsgrupp anser att det måste bli spänst i tillståndspolitiken för att landsbygdens livskraft ska kunna bestå.

En grundförutsättning för en vital landsbygd är också att vi håller fast vid att trafiken måste löpa smidigt, dvs. att nätverket av lokala och enskilda vägar underhålls och utvecklas. I sin helhet får underhållet av det sekundära vägnätet inte glömmas. Det bör satsas mer än för närvarande på den sektorn.

För det tredje skulle vi som utskottsgrupp inte som regeringen ha skärpt eller försvagat villkoren för avträdelsetöd eftersom det bl.a. medför fler nedlagda gårdar och ökad arbetslöshet på landsbygden. Som utskottsgrupp stödjer vi också frivilliga ägoregleringar. Det är uppenbart att sådana regeringsåtgärder leder till att vår landsbygd avfolkas eftersom jordbrukarna praktiskt taget tvingas flytta bort från sina hemtrakter till följd av regeringens centraliseringspolitik.

Finland, det finländska och skogen — de här orden förknippas starkt med vårt land. Därför är

det också naturligt att rovdjurspolitiken avhandlas livligt både i offentligheten och i vårt land i övrigt. Den ena parten i debatten är de som vill skydda rovdjuren. Den andra parten är de som vill ha tillräckligt med jaktlicenser för att kunna freda sina gårdsplaner för störande rovdjur.

I en del av landet är det här verklighet, och det måste bemötas seriöst. Sannfinländarna stöder tillräckligt med jaktlicenser inom sektorn. Det kan inte heller vara så att de som bedriver rennärning drabbas av stora förluster för att t.ex. varg eller järv har rivit renar. Därför vill vi sannfinländare att det ska satsas mer än för närvarande också på ersättningar för rovdjursskador.

Vår utskottsgrupp anser också att budgeten inte i tillräcklig grad beaktar skogssektorn och dess möjligheter i vårt land. Sannfinländarna ser det som en bransch med många möjligheter, och den skogsbaserade bioekonomin är en framtida tillväxtbransch. En ökad användning av inhemsk torv och inhemskt virke för olika syften bör ges mer uppmärksamhet. Att bygga i trä ser Sannfinländarna också som en bransch med oanade möjligheter. Det bidrar också till fler jobb. Resultatmålet för Forststyrelsens affärsverksamhet bör ses över, och 4H-verksamheten bör tilldelas tillräckliga resurser eftersom den har stor betydelse för sysselsättningen bland ungdomar på landsbygden.

Också ekonomiskogarnas livskraft måste tryggas för att all potential inom skogssektorn i fortsättningen ska kunna utnyttjas. Därför behövs ökade satsningar på sektorn. Vi anser att det bästa sättet är att stödja plantskogsvård, gallring i unga skogsbestånd samt kvistning av växande träd. Också i övrigt ser vår utskottsgrupp förnyandet av skogen som en viktig fråga. Och vi får inte heller glömma byggandet av skogsvägar för bl.a. skogsbrukets behov. En effektiv och förnuftig skogsskötsel ger upphov till ekonomisk hållbarhet och trygghet, som i sin tur hjälper skogsindustrin att utvecklas och borgar för att den stannar kvar i vårt land. Vi bör också

framdeles hålla fast vid principen om att vår skogspolitik fastställs i hemlandet, inte i Bryssel.

Dessutom vill vår utskottsgrupp fästa uppmärksamhet vid skyddet mot översvämningar. Vi sannfinländare har med stor oro följt med den senaste utvecklingen inom branschen, där ett verkligt riskmoment är under uppsegling. Nu är lagstiftningen inom branschen nämligen med kraft på väg därhän att medborgarna i ett nödläge (inklusive översvämningar/skördeskador) lämnas utan stödåtgärder och ersättningar från statligt håll. En sådan utveckling kan vi sannfinländare inte stödja. Därför föreslår vi en betydligt större satsning på att förbättra skyddet mot översvämningar och höja dess standard jämfört med propositionen.

Avvikande mening

Vi anser följaktligen

att finansutskottet i sitt utlåtande bör beakta vad som sägs ovan. Därför krä-

ver vi att de aktuella anslagen ökas enligt följande: 22 miljoner euro under moment 30.20.42 till jordbruksstöd (avträdelsestöd), 4 miljoner euro under moment 30.40.42 till ersättning för rovdjurs skadegörelse samt 5 miljoner euro under moment 30.01.05 till stöd för produktion av proteinfoder. Vi föreslår också ökningar på följande moment: 8 miljoner euro under moment 30.40.44 till stöd för tryggande av virkesproduktionens uthållighet (Kemera) samt 5 miljoner euro under moment 30.40.44 till stöd för inhemsk klenträdsenergi och 5 miljoner euro under moment 30.40.31 för nivåförbättring och förebyggande av skyddet mot översvämningar. Likaså föreslår vi 1 miljon euro under moment 30.10.55 till statsbidrag för 4H-verksamhet.

Helsingfors den 17 oktober 2014

Lauri Heikkilä /saf
Reijo Hongisto /saf
Pirkko Mattila /saf

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Centerns utskottsgrupp konstaterar att landsbygden, människorna på landsbygden och landsbygdens gröna näringar redan nu har betalat ett högt pris för regeringens sparbetning. I början av sin mandatperiod uppgav regeringen att den skulle tidigarelägga nedskärningarna för jord- och skogsbrukets vidkommande så att det inte längre under valperiodens slut skulle vara nödvändigt med nya nedskärningar. I samband med reformeringen av EU:s jordbrukspolitik konstaterade regeringen och den ansvariga ministern vid flera tillfällen att det inte är aktuellt med ytterligare nedskärningar. I praktiken har regeringens åtgärder ändå både vid översynen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik och i samband med nationella beslut inneburit betydande nedskärningar och försämringar av lönsamheten för enskilda gårdar. Det är omöjligt att acceptera denna konflikt mellan ord och handling.

Centern väntade sig att regeringen i förslaget till statsbudget för 2015 skulle ha vidtagit åtgärder för att förbättra lönsamheten för jord- och skogsbruket. I stället föreslår regeringen ytterligare försämringar.

Centerns utskottsgrupp anser att jord- och skogsbruket samt produktionen av förnybar energi är framtida tillväxtbranscher i vårt land. Genom denna gröna tillväxt kan vi på bred front skapa nya möjligheter för arbete och företagsamhet baserade på inhemska resurser. Den gröna tillväxten är ett starkt stöd för vår samhälls ekonomi. Den är en bransch som ersätter import och stärker export och är baserad på inhemskt arbete och inhemska råvaror, och är därför den effektivaste hemmamarknadssektorn när det gäller att stärka vår bytesbalans. Men grön tillväxt uppstår inte ur intet. För att den ska kunna utvecklas krävs långsiktighet och ett politiskt besluts klimat baserat på förtroende och stabilitet.

Regeringen borde också begripa att det finns ett samband mellan den finländska jordbruksproduktionen och livsmedelsförädlingen. Om

det inte finns en lönsam primärproduktion finns det inte heller inhemsk förädling eller andra indirekta arbetstillfällen.

Katainens och Stubbs regeringar har hela tiden bemött landsbygden i strid med de riktlinjer som de utstakade i början. I regeringsprogrammen betonas på flera ställen att lantbruksnäringens villkor, konkurrenskraft och lönsamhet måste förbättras. En central utgångspunkt i programmen är att utveckla och stärka företagsamhet som syftar till en mångsidig försörjning på landsbygden. Regeringarna lovade främja diversitet inom Finlands energiproduktion och uppmuntra till att öka användningen av bioenergi. Regionernas starka sidor skulle skapa tillväxt. Ingendera regeringen har agerat i enlighet med sina mål.

Livsmedelsbranschen är en central hemmamarknadssektor när det gäller att minska importbehovet och är därför en produktionssektor med stor inverkan på vår samhälls ekonomi och vår bytesbalans. Regeringsprogrammet upptar att verkställa en livsmedelsstrategi och att utnyttja tillväxtutsikterna inom livsmedelsbranschen. Det har inte lett till åtgärder. Centerns utskottsgrupp konstaterar att det redan finns flera olika utvecklingsprogram. Vad vi behöver nu är konkreta åtgärder, vi har nämligen ingen tid att förlora.

Regeringen har också i strid med sina program mål redan skurit ner nivån på de nationella stöden med 10 procent, höjt kostnaderna genom energiskatter och avgiftsförhöjningar samt försvagat företagarnas arbetshälsa och möjlighet till längre karriärer genom att dra in på avbytjänsterna och höja avgifterna för vikariehjälp och pensionsavgifterna.

Centerns utskottsgrupp accepterar inte nedskärningar som strider mot det regeringen själv har planerat och vid upprepade tillfällen lovat. Eftersom regeringen inte har tänkt om, står gårdarna inför en helt ohållbar situation. De nationella nedskärningarna inträffar samtidigt som

revideringen av EU:s jordbrukspolitik orsakar reducerade inkomster. Regeringens nedskärningsbeslut kommer att slå undan benen för regeringsprogrammets formulering att när det gäller stödsystemet för jordbruket i dess helhet och en bättre fördelning baserad på behovsprövning kommer en utvärdering att göras när besluten om reformen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik är kända. Centerns utskottsgrupp kräver att regeringen återtar sitt förslag om att skära ner de nationella stöden med 55 miljoner euro.

Avsaknaden i budgeten av skrivningar om kompensering för den extra byråkrati som följer på reformen av EU:s jordbrukspolitik och för sänkta stödnivåer, nedskärningarna av de nationella stöden och besluten som ökar kostnaderna för jordbrukarna visar att regeringen genom sin budgetproposition godkänner en verkligen radikalt sjunkande inkomstutveckling för de finländska jordbrukarna.

I Finlands hästhållning finns en betydande tillväxtpotential som måste gå att utnyttja bättre än förr. Budgetpropositionen ger inget stöd för detta mål.

Regeringen har utsatt landsbygdens folk för mångfaldiga nedskärningar. Lantbruksföretagarna har i likhet med andra företag och hushåll medverkat till att täcka regeringens övriga sparbetning och avgiftshöjningar. Jordbruksproduktionens lönsamhet har sjunkit hela tiden. En svagare lönsamhet äventyrar jordbrukets möjligheter att hantera den ökande efterfrågan på livsmedel, en hållbar skötsel av naturresurserna och livsmedelsindustrins verksamhet och sysselsättningsverkningar. I farozonen är också försörjningsberedskapen i fråga om livsmedel som bygger på att vi har en tillräcklig tillgång på inhemska råvaror och en livsmedelsindustri baserad på det.

Centerns utskottsgrupp anser att jordbrukets investeringsmöjligheter måste tryggas. En långvarig strukturomvandling i fråga om gårdsbruket har lett till större enheter och bättre produktivitet. Ändå har skuldsättningen ökat i oroväckande grad särskilt hos unga företagare som gör investeringar och utvecklar sin produktion. Trots strukturstöden görs merparten av investe-

ringarna med lånemedel vilket innebär allt hårdare produktionskrav i branscher med för låga marknadsintäkter och svag lönsamhet. I praktiken leder nedskärningarna i stödet till försämrad lönsamhet vilket i sin tur hämmar nya investeringar. Gårdar som redan gjort investeringar försätts därmed i en verkligt svår situation.

Det har gjorts en bedömning av framtidsalternativen för Gårdsbrukets utvecklingsfond. Ett alternativ är att gå in för att investeringar finansieras direkt ur statsbudgeten. Vi i Centerns riksdagsgrupp godkänner inte den ändringen. Centern anser att Makerafonden är en del av en större tillväxtfond och den primära källan för att finansiera utvecklingen av jordbruksstrukturen. Makers medel hotar sina trots att jordbruket kämpar med en lönsamhetskris och investeringstakten har avstannat. Fondmedlen beräknas i slutet av valperioden uppgå till endast 100 miljoner euro.

Centerns utskottsgrupp anser att det måste gallras i den byråkrati som jordbrukarna utsätts för. Systemet för jordbruksstöd måste t.ex. förenklas. Övervakningen av stöden har stramats åt ytterligare under regeringsperioden. I samband med EU:s reform av jordbrukspolitiken har Finland dessutom fogat sig efter kommissionens förslag som inneburit en avsevärd ökning av tillsyn och administrativa bördor för företagarna. Närpå de enda anslagsökningarna i budgetpropositionen gäller ökning av förvaltningen och stödbyråkratin. Det är inte acceptabelt.

Centerns utskottsgrupp är bekymrad över att budgetpropositionen företer en linje som diskriminerar stödet för frivilliga insatser. Utskottet anser att stödet för både Byaverksamhet i Finland rf och 4H-föreningarna bör bevaras på en nivå som ger möjligheter att fortsätta föreningarnas verksamhet på deras nuvarande nivå.

Fungerande väg- och datanät är en basal förutsättning för en livskraftig landsbygd. Centerns utskottsgrupp är bekymrad över konsekvenserna för möjligheterna till företagsamhet på landsbygden av att vägnätet förfaller. Landsbygdens näringsliv — särskilt transport av virke och skogsenergi samt råvaror för livsmedel — belastas av att vägnätet är i dåligt skick. Statens

och kommunernas satsningar på att rusta upp och bygga om trafikleder är uppenbart underdimensionerade i relation till behovet. Skogsindustrins uppgifter om investeringar som ökar produktionen och virkesanvändningen ökar trycket på skogsvägar och underhållet av det sekundära vägnätet, vilket inte alls har beaktats i ramförslaget. Centerns utskottsgrupp godkänner inte att stödet för enskilda vägar skärs ner; centern föreslår att anslagen för enskilda vägar i budgeten ökas med 5 miljoner euro. För att trygga villkoren för en grön ekonomi på landsbygden och tillvaratagandet av massiva resurser borde regeringen ha visat på vilka åtgärder som behövs för säkerställa en god trafikinfrastruktur i fråga om vägnäten på alla nivåer och för att åstadkomma en fungerande infrastruktur för datakommunikation över hela landet.

Vi anser att statens insatser för en mångsidigare energiproduktion och ökad användning av bioenergi inte har gett tillräckligt stöd för en ökning av användningen av förnybar skogsenergi eller uppkomsten av biogasanläggningar av ett gårdsbruks storleksklass. Centern godkänner inte att skatten på torv skärps från 2011 års nivå. Beskattningen av torv och av stöden inom ramen för finansieringen av ett hållbart skogsbruk plus de sänkta stödnivåerna har på ett dramatiskt sätt bidragit till att det dröjer innan det finns tillräckligt med virkes- och torvenergi på marknaden.

Centerns grupp i utskottet godkänner inte den föreslagna nivån på stöden för ett hållbart skogsbruk eftersom den då skulle sjunka klart under den nivå som avses i det nationella skogspro-

grammet. Utskottsgruppen betonar att budgetförslaget inte ger möjligheter att genomföra det nationella skogsprogram som godkänts i riksdagen trots att regeringen i sitt program har förbundit sig till det.

Centerns utskottsgrupp konstaterar att regeringens miljöpolitik från landsbygdens synvinkel huvudsakligen har yttrat sig i form av åtstramad tillståndspraxis och höjda avgifter. Miljökonsekvensutredningarna för utbyggnadsinvesteringar i produktionsbyggnader inom jordbruket har gjorts strängare och det tar nu längre tid innan tillstånden beviljas. Utvecklingen går i fel riktning och alla bestraffas för de stora industriföretagens problem utan hänsyn till storlek eller produktionssektor.

Centerns utskottsgrupp är bekymrad över att de ministerier som är centrala för utvecklingen av jord- och skogsbruket arbetar i så olika riktning. Om regeringen har för avsikt att se till att den gröna tillväxten i Finland stärks och utvecklas bör den säkerställa att alla ministerier och politikområden arbetar smidigt med samma mål för ögonen.

Avvikande mening

Vi anser följaktligen

att finansutskottet i sitt betänkande bör beakta vad som sägs ovan. På grundval av dem kan det konstateras att anslagen under huvudtiteln för jord- och skogsbruk 2015 inte ger möjligheter att genomföra regeringsprogrammet.

Helsingfors den 17 oktober 2014

Lasse Hautala /cent
Timo V. Korhonen /cent
Jari Leppä /cent